

„Střetný boj a střetné sražení“

(VM čís. 3/1960)

Podplukovník Zdeněk Hradecký

V uvedeném článku shrnuje autor dosavadní názory na problematiku střetného boje a sražení a dotýká se některých otázek jejich teorie a vedení v soudobých podmínkách. Vzhledem k tomu, že kvalitativní skok v rozvoji techniky zasahuje svými vlivy do všech oblastí vojenského umění a vyžaduje si přehodnocení celé řady stávajících zásad vedení operací a boje, je jisté třeba podrobit důkladnému rozboru i problematiku střetného boje a střetných sražení, které zákonitě budou nedílnou součástí a obsahem pozemních operací a bojů v soudobých podmínkách. A právě proto, že dynamičnost soudobých operací, vysoká tempa útoku a rychlé změny situací na bojišti vytvářejí podmínky pro vznik střetných bojů a sražení v různých situacích a za různých podmínek, nelze tak obsáhlou problematiku vyřešit jednorázově, ale je možno jediné širokou diskusí dojít k jednotným teoretickým závěrům a tyto dodatečně přezkoušet v praxi.

Za tím účelem chci vyslovit svůj názor k některým otázkám, které autor ve svém článku rozebírá a s kterými, podle mého mínění, nelze v plné míře souhlasit, a v některých otázkách jeho úvahy doplnit.

Autor rozebírá podmínky a situace, při nichž dochází ke střetným bojům a sražením, vyvozuje jejich charakteristické rysy a na praktických příkladech rozvádí možné varianty vedení střetného boje a sražení. I když uváděné závěry jsou dostatečně zdůvodňovány a ve většině případů se opírají o znění stávajícího předpisu Oper-1-1, nelze podle mého názoru souhlasit s tím, že je do značné míry opomíjena existence raketových zbraní, jakožto představitelů palebné síly. Autor sice v práci na některých místech uvádí, že vliv nových bojových prostředků a zvláště raketových zbraní (myšleno raketových zbraní s jadernou náplní) se projevuje i ve způsobech a formách vedení střetného boje a sražení, avšak nebere v úvahu, že rozhodujícím faktorem v soudobých operacích nemůže být úderná síla vojsk, ale palebná síla.

Vyhodnotíme-li správně význam palebné síly a ujasníme-li si její prioritní postavení ve vztahu k úderné síle, nutně musíme dojít i k závěrům, jak se tento změněný vztah odrazí ve vedení střetných bojů a sražení. V této souvislosti by se mohly, a také se již objevují názory, že je předčasné uvažovat o vlivu raketových zbraní, protože je zatím ve výzbroji naší armády nemáme. Ano, tato připomínka je potud správná, pokud konstatuje jenom stávající skutečnost. Přitom je však pochybné, zda je i politicky správná — vždyť naše armáda není sama

a soudruh Chruščov i Malinovský, když hovořili o obraně socialistických zemí, tak také nehovořili v jednotném čísle. Kromě toho nemůže být úkolem vojenskovedecké práce řešit jen současný stav, ale je třeba mít vždy určitý předstih, o jehož nutnosti již bylo tolik hovořeno.

I když tedy budeme brát v úvahu naše konkrétní podmínky, přesto myslím, že není třeba mít obavy řešit otázky i s určitou reálnou perspektivou. Jistěže nemáme nejmenších důvodů nevěřit výroku soudruha Chruščova, který slovy „...kdyby válka byla zahájena, začínala by jinak a rozvíjela by se také jinak...“ dává jistě pádný důkaz o tom, že nelze vždy setrvávat na zásadě, že co platilo dosud, bude platit i nadále.

I když rozhodující úloha palebné síly v soudobých podmínkách je snad dostatečně jasná, domnívám se, že k správnému vyhodnocení vlivu této skutečnosti na vedení střetných bojů a sražení neškodí krátké zdůvodnění. Tímto bych chtěl uvedenou úvahu autora doplnit.

Kvalita bojové činnosti vojsk je určována mimo jiné dvěma základními faktory: palebnou silou a údernou silou vojsk. Oba faktory jsou podmíněny především vojenskou technikou a lidmi, kteří ji používají.

Zákonitým důsledkem rozvoje vojenské techniky až do zavedení jaderných zbraní, byl růst úderné síly vojsk. Příkladem toho

bylo hromadné zavedení tanků do výzbroje armád v období před druhou světovou válkou a v jejím průběhu. Úderná síla armád byla co do významu a důležitosti prvořadá.

Měřítkem úderné síly nebyla jen kvalita výzbroje, ale též množství — masovost bojujících armád, vyjadřovaná množstvím a kvalitou bojeschopných divizí, které byly s to za podpory palebné síly zničit protivníka.

K první změně ve vzájemném poměru úderné a palebné síly armád dochází po zavedení jaderných zbraní do výzbroje. Atomové a vodíkové zbraně dosáhly v krátké době obrovské ničivé síly, přičemž dosažené výsledky zdaleka nejsou konečnou hranicí a věda dává za pravdu tvrzení, že v podstatě neexistují hranice, které by stály jako překážka ve zvětšení smrtelné a ničivé síly nukleárních zbraní.

Tato skutečnost musela nutně ovlivnit i vzájemný vztah úderné a palebné síly.

Ještě výrazněji vystupuje do popředí význam palebné síly v současné době, kdy spojením raketové zbraně s jadernou náplní dostává se vojenskému umění zbraně s kvalitativně novými vlastnostmi, které předstihují všechny zbraně doposud známé. Nové vlastnosti a zároveň výhody těchto zbraní lze spatřovat v tom, že:

- jsou-li použity v dostatečném počtu umožňují rychle soustředit palebnou sílu manévrem palbou na libovolné místo. Přitom mohutným účinkem jaderných nábojů a možnostmi manévru palbou umožňují v krátké době ničit cíle na velkých plochách — celé útvary a svazky nepřítelů;
- umožňují současně zasahovat nejen do celé operační hloubky sestavy nepřítelů, ale účinně přenášet těžiště úderů do jeho hlubokého týlu, ničit jeho ekonomiku, dopravu a zařízení s velkou přesností a tím podstatně snižovat jeho obranyschopnost a omezovat manévry;
- jsou nezávislé na povětrnostních podmínkách a při větším dosahu a účinnosti nepotřebují tak rozsáhlá pozemní zařízení jako bombardovací letectvo, což usnadňuje jejich manévry odpalovacími zařízeními;
- raketové zbraně taktického dosahu nevyžadují složité naváděcí zařízení a vzhledem k malým rozměrům odpalovacích zařízení se dají poměrně snadno utajit;
- jejich velká rychlost a u balistických raket značná výška dráhy letu podstatně ztěžují jejich ničení ve vzduchu a obrana proti většině z nich není v současné

době vyřešena a omezuje se na jejich ničení na zemi;

- jako u každé nové zbraně je třeba očekávat rychlý další vývoj a zdokonalení.

Tyto vlastnosti raketových zbraní dávají v podstatě nový charakter palebné síle, ze které se vytváří rozhodující prvek boje. Palba přerůstá rámec taktiky a stává se rozhodujícím činitelem i v operačním umění a strategii.

Na druhé straně nelze pochopitelně nikterak snižovat význam úderné síly vojsk. Růst významu palebné síly reprezentované raketovými zbraněmi naopak vyžaduje i zvětšení úderné síly armád. Proto se stoupajícím významem raketového vojska stoupá význam tankového vojska jako hlavního představitele úderné síly pozemních vojsk.

Lze proto v otázce poměru palebné a úderné síly učinit závěr, že důležitost obou těchto hlavních prvků v soudobém boji značně vzrostla, přičemž však rozvoj a široké použití raketových zbraní s jadernou náplní staví v pořadí důležitosti palebnou sílu na první místo.

A tato rozhodující hlediska, podle mého názoru, nebyla brána v plné míře v úvahu.

Stejně tak postrádá článek zdůraznění té skutečnosti, že vlivem okamžitého a velkého účinku raketových zbraní soustředěně použitých, budou střetné boje a sražení velmi krátkodobé, přičemž častým zjevem budou střetnutí tankových svazků a jednotek; tím se stává, že v rozporu se základním určením tanků nabývá boj tanků s tanky na významu.

Tolik k celkovému pojetí článku a k jeho doplnění.

V první části rozebírá autor podmínky a situace, při nichž dochází ke střetným bojům a střetným sražením. Mimo jiné se autor zmiňuje o **úderných uskupeních** a o **průlomu připravené obrany nepřítelů**. Mám za to, že je v soudobých podmínkách nezbytně nutné, abychom se buď použili těchto do určité míry „tradičních“ pojmů vyvarovali, nebo správně vysvětlili jejich změněný obsah. Z praktických příkladů uváděných na přiložených schématech vysvítá, že úderná uskupení jsou skutečně chápána v pojetí soustředěných sil a prostředků na hlavním směru (divize na 10 km), ať již za útoku, či za protiúderu, což podle mého názoru již plně neodpovídá právě z hlediska nového pojetí významu palebné síly. Právem vyvstává otázka, zda vytváření podobných úderných uskupení bude nutné a účelné. Je

možno vidět dvě základní hlediska: Tvoření úderných uskupení vystavují se soustředěná vojska velkému nebezpečí, že budou zničena raketovými a atomovými zbraněmi nepřítele, zvláště v současné době, kdy možnosti utajení jsou čím dále tím menší. A jaká je jejich účinnost vzhledem k vytvoření výhodného poměru sil? Ani v tom případě nejsou opodstatnělá. Vždyť právě v tom je jedna z nových vlastností raketových zbraní, že jejich použití v masovém měřítku usnadňuje pozemním vojskům plnit jejich úkol. Do té míry, jak budou konvenční zbraně nahrazovány raketovými zbraněmi, budou tyto postupně přebírat úkol ničení nepřítele ve velkém měřítku a vojska budou více méně jen využívat účinků provedených úderů. Proto úkol fyzicky ničit nepřítele bude postupně přecházet na raketové zbraně a převaha v živé síle a prostředcích bude ztrácet rozhodující význam. Naskytá se tedy otázka, zda nebude výhodnější vytvářet menší, plně pohyblivá a manévru schopná uskupení z tankových jednotek a útvarů, která by působila na směrech, než vytvářet silná úderná uskupení (2—3 svazky) útočící v úzkých pásmech.

Stejně tak je tomu i s otázkou průlomu připravené obrany, o které autor hovoří. I když nelze pochopitelně vyloučit průlom připravené obrany jako možnou variantu útoku, přesto se domnívám, že bude tato forma útoku skutečně jen výjimkou. S otázkou průlomu na jedné straně je totiž spojena otázka určité pozicnosti obrany na straně druhé. Schémata, která autor uvádí, nevyjadřují soudobé pojetí obrany kapitalistických armád. Budování jednotlivých lineárních postavení a pásem obrany již neodpovídá názorům západních vojenských činitelů. Zkušenosti ze cvičení a prameny z tisku jasně dokazují, že i západní, zvláště američtí vojenští činitelé, opouštějí lineární a poziciční systém obrany a přecházejí k tak zvané pružné, prostorové, mobilní a k jiným druhům a způsobům obrany, které v podstatě vylučují prvek pozicnosti, stálosti a dlouhodobého budování.

Proto se domnívám, že hovořit o průlomu připravené obrany by nebylo zcela správné.

Za úvahu stojí názor autora, kde hovoří o možnosti vzniku střetného boje s nepřátelskými vzdušnými výsadbami zvláště operačními. Jisté je, že americká armáda s nimi počítá a že jejich použití bylo procvičo-

váno. Je však třeba přihlídnout k reálným možnostem jejich účinného použití. Autor hovoří o vzdušných výsadečkových divizích a sborech. Jaká je však jejich možnost přepravy? V současné době je opravdu problematická, neboť soudobé prostředky protivzdušné obrany jsou natolik účinné, že větší svazy dopravních letounů mají velmi malou pravděpodobnost dosáhnout cíle. Vždyť například pro přepravu vzdušné výsadečkové divize je třeba 480 dopravních letounů C-119 a 225 letounů C-123, což reprezentuje 705 dopravních letounů. Pro sbor (bez sborových prostředků) o třech divizích by tedy bylo třeba 2115 dopravních letounů. A to není počítán jejich nutný stíhací doprovod. Proto aniž bychom podceňovali možnosti nepřítele, je jisté na pováženou otázku centralizovaného použití těchto operačních výsadek, se kterými, jak uvádí autor, je možné vést po vysazení střetný boj.

Autor při rozboru podmínek a času možného střetného boje uvádí, že může vzniknout před zahájením operace, při provedení úderu před přední okraj obrany s cílem zničit nepřátelské úderné uskupení, které se připravuje k zahájení útočné operace.

Domnívám se, že i tento případ nebude typickým, zvláště přihlídneme-li k soudobým názorům západních vojenských činitelů na vedení útočných operací. Zpravidla nebude možné dávat obránci úkol „úderem před přední okraj obrany zničit úderné uskupení nepřítele“, protože útok úderným uskupením z výchozího položení — z přímého dotyku je i u Američanů pokládán za výjimku a úderná uskupení budou zpravidla vyváděna k útoku z chodu — z hloubky. Úderu před přední okraj obrany, jakožto jednoho z prvků aktivity obrany bude jistě našimi vojsky plně využíváno, avšak jeho cíl bude zpravidla omezený; např. narušit připravený systém velení nepřítele na předním okraji a tím mu ztížit nebo znemožnit organizované vyvedení vojsk na čáru zasažení. Ke střetnému boji nebo sražení může však dojít v případě, bude-li úder před přední okraj obrany první etapou přechodu vojsk do všeobecného útoku a kdy vojska, která využijí úspěšně provedeného úderu před přední okraj, zahájí útočnou operaci a budou se pak střetávat s přicházejícími zálohami nepřítele.

V jedné z dalších statí rozebírá autor charakteristické rysy střetného boje z hlediska bojové činnosti vojsk na široké frontě a z hlediska odkrytých boků. Uvedené zá-

věry o vlivu nových bojových prostředků na rozptylování vojsk v terénu, rozšiřování útočných pásem a hloubky bojových sestav jsou bezesporu zcela správné. V souvislosti s těmito skutečnostmi je autorem uveden praktický příklad k provedení čl. 214 Polního řádu (Oper-1-1), ve kterém se praví, že střetný boj se mimo jiné vyznačuje: "...rozvíjením bojové činnosti na široké frontě, volností manévru a zpravidla odkrytými boky na obou stranách..."

Tento příklad uvádí normy pro útok naší divize a americké a na základě širky útočného pásma dokazuje, jaký to bude mít vliv na uspořádání předbojových sestav útočících vojsk.

I když proti propočtům co do správnosti nelze mít jistě žádných námitek, domnívám se, že uvedený příklad má dva základní nedostatky. Předně není z provedeného srovnání vyvozen žádný závěr, ale je jen konstatováním stávající skutečnosti. Za druhé tento příklad ani nemůže sloužit pro nějaké srovnání z jednoho závažného důvodu, který spočívá v tom, že autor uvádí normy podle současných „amerických řádů“ pro útok „americké divize“ a přitom hovoří o „dvou plucích americké divize v prvním sledu“ a vyvozuje z toho jaké budou rozstupy praporek a plukovních proudů.

Pravděpodobně byla opomínuta skutečnost, že americké divize nejsou již delší dobu organizovány do pluků a praporů, ale do bojových skupení. V důsledku toho nedává uvedený příklad možnost srovnání a vyvození patřičného závěru.

V pořadí jako třetí základní charakteristický rys střetného boje a sražení je uváděno "...celkové usměrnění bojové činnosti obou stran na získání a udržení taktické, operační (popřípadě i strategické) iniciativy...". Při tom se hovoří o tom, že obě strany se snaží co nejrychleji ovládnout nejdůležitější čáry nebo prostory a vnutit pak nepříteli boj v čase a prostoru pro sebe co nejvýhodnějším a pro nepřitele naopak v čase a prostoru co nejnevýhodnějším.

Podle mého názoru je třeba vidět, že prvořadým úkolem a z toho vyplývajícím snahou o získání a udržení iniciativy je získat a udržet nadvládu v palebné síle. Zvláště v současné době bude možnost získat a udržet iniciativu, zvláště operační a strategickou, plně závislá na získání a udržení nadvlády v palebné síle, zvláště raketových zbraní. Palebnou sílu raketových zbraní nutno vidět nikoli jako prostředek, který

zabezpečuje údery pozemních sil, ale jako prostředek ničení nepřitele, který diktuje pozemním silám formu a způsob manévru k co nejefektivnějšímu využití účinků palby. Boj o nadvládu v palebné síle bude v pravém slova smyslu boj o získání a udržení iniciativy, která je podmíněna převahou v palebné síle.

Vedení střetných bojů a sražení ovlivní do značné míry i ta skutečnost, že raketové zbraně jsou s to ničit druhé sledy a zálohy nepřitele ještě před jejich zasazením do střetnutí. Proto v operačně taktickém měřítku nebude hrát rozhodující úlohu poměr sil, jak tomu bylo do nedávna, ale překvapivé a efektivní využití palebné síly — zvláště možností manévru palbou raketových zbraní.

Autor se zmiňuje o **manévru rozvinutých hlavních sil** do boku a týlu nerozvinutých dosud sil nepřitele a o **čelním úderu**. Tuto otázku bych chtěl doplnit.

Novým charakteristickým rysem střetných bojů a sražení, o kterém autor nehovoří, bude široké využití nových vlastností raketových zbraní — manévru palbou, který bude v rozhodující míře ovlivňovat způsob a druhy manévru silami a prostředky. Manévr palbou podstatně zkrátí dobu potřebnou dříve k rozvinutí dělostřelectva a změní i místo a zařazení jednotlivých prvků sestavy v proudech.

Manévr silami a prostředky bude muset být co nejjednodušší, bez složitého přeskupování a změn bojové nebo operační sestavy a musí zabezpečovat co nejefektivnější využití účinků raketových zbraní. Za výhodných podmínek, jestliže nepřítel utrpěl značné ztráty údery jaderných zbraní a jiných prostředků hromadného ničení, bude zpravidla k rozbití nepřitele prováděn čelní úder tankovými svazky a útvarů. Manévr do boku a týlu hlavního uskupení nepřitele bude zpravidla doplňovat čelní manévr s cílem vytvořit podmínky k přechodu do rovnoběžného pronásledování a odřezání ústupových cest nepříteli.

Využití **vrtulníků** k uskutečnění manévru zvláště protitankových záloh, pohyblivých odřadů zatarasovacích a jiných záloh je perspektivně jistě velmi správná myšlenka. Stejně tak myšlenka přepravy přepravních prostředků vzduchem, zvláště

při pronásledování nepřítele k řece je značně perspektivní a přitom správná. Je však třeba podotknout, že možnost přepravovat vzduchem přepravní prostředky nebude záležet jen na vyřešení vhodných typů vrtulníků, ale i na podstatném snížení váhy přepravních prostředků. V současné době, kdy vzrůstá význam a důležitost tankového vojska, bude především nutné zabezpečit včasné přísunutí přepravních prostředků pro přepravu tanků přes vodní překážky. Jestliže však v současné době jedno soulodí SMS (střední mostové soupravy) 40tunové, na kterém je možno přepravit jeden tank, váží zhruba 12 tun a celá mostová souprava (SMS) k vybudování mostu 196 m dlouhého, váží zhruba 300 tun, pak jistě za současného stavu by přeprava těchto přepravních prostředků vzduchem nebyla snadnou záležitostí.

Včasnost překonání vodních toků zvláště tankovými jednotkami má v současné době zvláště veliký význam, neboť malá předmostí, která získala jen pěchota bez tanků, budou cílem atomových úderů nepřítele a nebudou-li okamžitě rozšiřována, budou nutně zlikvidována ve velmi krátké době. Překonávání vodních toků tanky hlubokým broděním též není postačující východisko, protože tento způsob naráží na velké obtíže a zvláště u středních a velkých toků se s ním nedá zpravidla počítat.

Proto myšlenka uvedená autorem je správná a je třeba, aby se o ni zajímali a dále ji rozpracovávali zvláště odborníci letectva a ženijního vojska.

Stejně velké výhody by přineslo využití vrtulníků k přesunu jednotek ZUO, o kterých autor hovoří; bylo by tomu zvláště za předpokladu, který je v současných podmínkách zásadní, že především je třeba mít na paměti plnění úkolu, v dalším poskytnutí zdravotnické pomoci zasaženým a v poslední řadě vyproštění zasažené bojové techniky a materiálu. Za tohoto předpokladu je možné uvažovat o rozdělení ZUO na dva sledy, při čemž první sled — zdravotnické a motostřelecké jednotky, které je třeba v prostorech zasažení mít co nejdříve, by bylo možné přepravit vrtulníky a těžké technické prostředky pro vyprošťování přesunout popřípadě po zemi. Tím by bylo možné využít i stávajících typů vrtulníků jen s menšími úpravami.

Ve statí „Rozhodnutí velitele pro střetný boj“ rozebírá autor postup velitele při přípravě rozhodnutí a jeho obsah. Mimo ji-

né uvádí, že „...základní myšlenkou rozhodnutí velitele pro střetný boj je určení nejvýhodnějšího manévru pro rozvinutí hlavních sil na směru hlavního úderu...“ Myslím, že s touto zásadou nelze souhlasit. Byla by správnou do té míry, pokud by autor vycházel z předpokladu, že jde o konkrétní situaci, ve které se nepředpokládá použití atomových zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení a zvláště raketových zbraní. Jistě že ani tuto možnost nelze zcela vyloučit a že zvláště v taktickém měřítku a na podružných směrech dojde ojedinelé k situaci, že se nebude předpokládat zásah těchto zbraní. Avšak tento závěr nemůže být všeobecně platnou zásadou. Již při zavedení atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení do výzbroje se došlo k závěru, že základní myšlenkou každého rozhodnutí velitele musí být způsob použití těchto zbraní. A to bylo v době, kdy účinek palebné síly těchto zbraní neúměrně vzrostl, avšak přesto úderná síla vojsk neztrácela své prioritní postavení. Jinými slovy, bylo to v době, kdy byl určujícím prvkem manévru vojsk a nikoli palebná síla. V současných podmínkách, kdy se situace vlivem vlastností raketových zbraní kvalitativně změnila a kdy palebná síla těchto zbraní se stala určujícím a hlavním prvkem soudobého boje a operací, stává se zásada, že základní myšlenkou rozhodnutí velitele musí být především využití palebné síly, rozhodně plně opodstatnělou. Základní myšlenkou rozhodnutí velitele pro střetný boj a sražení musí být podle mého názoru nikoli určení nejvýhodnějšího manévru pro rozvinutí hlavních sil, ale především způsob použití raketových zbraní (způsob použití palebné síly), a v druhé řadě teprve způsob nejvýhodnějšího manévru k využití účinků úderů těchto zbraní. Tato zásada je též v plném souladu se závěrem, že využití palebné síly je určujícím momentem pro volbu forem a druhů manévru sil a prostředků.

Organizace, příprava a vedení střetných bojů a střetných sražení při nejasnosti situace, zvláště při jejich zahájení bude klást na velitele a štáby všech stupňů vysoké a náročné požadavky. Hlavním rysem jejich činnosti musí být schopnost předvídat průběh boje a operace, pružnost a operativnost ve velení vojskům. Jistě že nemalý význam má zvláště iniciativa, samostatnost a rozhodnost velitelů všech stupňů při řízení střetného boje na samostatných směrech bez přímého styku se sousedy. Na druhé straně narůstá však i význam dovedného využití vlastností raketových zbraní k dů-

slednému uplatnění zámyslu a ještě více schopnost rychle a operativně reagovat na vzniklou situaci zejména tehdy, kdy je v rozporu s předvídaným průběhem. Zámysl je třeba vždy důsledně a tvrdě prosazovat, ale způsoby jeho plnění se budou často mě-

nit a nelze dogmaticky lpět na zpracovaném plánu. Rozhodnutí velitele pro střetný boj bude zpravidla velmi stručné a bude obsahovat jen zámysl použití raketových zbraní a hrubé úkoly vojsk. V průběhu boje se bude zpravidla upřesňovat a doplňovat.

V závěru bych chtěl vyslovit plný souhlas s tvrzením autora, že střetný boj a sražení v příští válce budou nejčastější formou řešení vytyčených cílů a úkolů a že je třeba se touto problematikou zabývat. Rychlý rozvoj bojových prostředků a stále nové možnosti vědy a techniky zákonitě musí ovlivňují i způsoby vedení boje a operací. Proto se domnívám, že právě na poli vojenskovědecké práce je třeba nové otázky rozpracovávat a promýšlet s určitou reálnou perspektivou, aby teorie získala potřebný předstih před současným stavem a praxí. Přispět dílčím způsobem k řešení jedné z otázek bylo cílem i mého diskusního příspěvku.

Některé zásady průzkumu vzdušného prostoru a uvědomování v rámci msd a msp

(VM čís. 1/1960)

Major Václav Slezák

Ve svém diskusním příspěvku chci rozšířit některé myšlenky uvedené v článku a upřesnit některé otázky, které nebyly dostatečně rozpracované. Zvláště se chci dotknout některých otázek zásad průzkumu vzdušného prostoru a uvědomování v rámci svazku a jednotek, které jsou v dotyku s nepřítelem a poukázat na složitost plnění tohoto úkolu. Kromě toho chci ukázat, že za současných podmínek není možné plně využít způsobu, který navrhoval autor článku a za jakých podmínek je možné tohoto způsobu využít.

Obrovský rozvoj letecké techniky a zvyšování připravenosti letectva dovoluje za současné situace soudobým letadlům, aby aktivně působila v přízemních a malých výškách. Zkušenosti z výcviku, zejména letectva USA na evropském válčišti, ukazují, že rychlosti v přízemních a malých výškách se budou pohybovat v rozmezí 640—720 km za hodinu, tj. 177—200 m/sec. Vzdušné cíle, které se budou pohybovat vyšší rychlostí v malé výšce mohou být jen průzkumné letouny nebo letouny přelétávající bojovou sestavu s cílem dosáhnout jiného prostoru bojové činnosti. Tyto letouny pak nemohou působit přímo na vojska bez snížení rychlosti na uvedenou hranici.

Vychází-li se z dosažených bojových rychlostí 640—720 km/hod., znamená to, že k zabezpečení včasného varování vojsk a zejména včasného zachycení cíle a zahájení palby na tento cíl, je třeba zjistit cíl na vzdálenost nejméně 1—1,5 letové minuty, tj. 10,7 až 12 km, popřípadě 16 až 18 km od sestavy PLD nebo předpokládaného objektu útoku vzdušného cíle. Tato vzdálenost zabezpečuje plně zahájení palby MPLD a u vševojskových jednotek stačí k vyhlášení vzdušného poplachu. Tím se ovšem ukazuje málo správný závěr autora článku, který chce vyhlášovat poplach v době, kdy se vzdušný cíl objeví v okruhu asi 5 letových minut od jednotek. To by znamenalo, že

je-li divize v rozptylovém prostoru ve vzdálenosti 40–60 km od předního okraje, musel by být vyhlášen poplach ke každému cíli, který by přeletěl přední okraj, protože letová doba 5 minut pro uváděné rychlosti je 53,5–60 km. Při rychlostech vzdušných cílů 250–300 m/sec. je to již 75–90 km.

Vycházíme-li ze zkušeností získaných při prověrkách bojové pohotovosti, cvičeníh s vojsky a ukázkových cvičeníh, je možné si otázku průzkumu vzdušného prostoru a uvědomování jednotek rozdělit do dvou hlavních částí:

1. je-li útvar (svazek) rozmístěn v bojové sestavě v dotyku s nepřítelem;

2. je-li útvar (svazek) v rozptylovém prostoru nebo prostoru denního odpočinku.

Obě tyto varianty mají odlišnosti v provádění průzkumu vzdušného prostoru a uvědomování vojsk. Rozeberu jednotlivé varianty.

Správný je názor autora, že síť výstrahy armády není schopna za současných podmínek uvědomovat vojska bez zpoždění (i když zpoždění není tak velké, jak uvádí autor) a rozhodně nemá prostředky pro zjišťování cílů ve výškách do 500 m. Z toho tedy vyplývá nutnost organizovat proti vzdušným cílům v přízemních a malých výškách vidový průzkum. Zkušenosti ukázaly, že průzkum vzdušného prostoru v rámci motostřeleckého pluku musí být organizován jedním orgánem — náčelníkem PVO pluku tak, aby zabezpečoval pozorování v celém pásmu pluku. Není tedy možné dovolit pokračovat v dosavadních zvyklostech, kdy pozorovatelé vzdušného prostoru (hlásk PVO) byli rozmístěni u stanoviště velitele (VS), ale je nutné tyto pozorovatele (hlásku PVO) rozmístit tak, aby mohli včas zjistit vzdušný cíl a varovat vojska.

Uvádíme možný způsob provedení: Náčelník PVO pluku spolu s náčelníkem štábu na základě zpráv o rozmístění vzdušného nepřítele, způsobech činnosti vzdušných cílů a vyhodnocení terénu určí stanoviště jednotlivých pozorovatelů vzdušného prostoru a hlásky PVO. Stanoviště pozorovatelů je výhodně určit co nejbližší k přednímu okraji (čáře dotyku) a tak, aby pozorovatelé měli v sektoru pozorování výhled nejméně do vzdálenosti 10 km. Pozorovatele nerozmísťovat jen v linii, ale vytvořit i hloubku.

Takto rozmístěnými pozorovateli a hláskami PVO lze dosáhnout včasného uvědomění o vzdušném cíli. Zkušenost ukazuje, že

letectvo není schopno, a podle současných zásad ani nebude, působit na cíle na předním okraji obrany nepřítele. Budou tedy objekty útoku letectva v hloubce nejméně 8 km od předního okraje. Při zjištění cíle pozorovatelem (hláskou PVO) na vzdálenost 2–6 km od předního okraje je vzdálenost vzdušného cíle od objektu útoku 10–14 km, tedy dostatečná pro vyhlášení vzdušného poplachu a další činnost jednotky.

Rozhodujícím pro včasnost uvědomění o vzdušném cíli je rychlé a bezpečné spojení. Je tedy nutné, aby pozorovatelé vzdušného prostoru ze svých stanovišť měli zabezpečeno spojení se svým velitelem, popřípadě přímo s hláskou PVO. Toto spojení lze zabezpečit položením linkového vedení a protože musí být provedeno rychle, použít zahazovací drátu, který je ve výzbroji rot i baterií.

Pozorovatel po zjištění cíle hlásí své pozorování veliteli roty, který vyhlásí pro podřízené jednotky poplach a současně v síti velitele praporu hlásí vzdušnou situaci. Je-li pozorovatel připojen na hlásku PVO je situace usnadněna tím, že nedochází ke ztrátě času při předávání na rotu, prapor a pluk.

Hláška pluku po obdržení hlášení v síti velitele pluku nebo po přímém hlášení od pozorovatele, popřípadě samostatně zjištění cíle vyhlásí rádiovým signálem vzdušný poplach těm jednotkám, které jsou ohroženy vzdušným napadením. Kromě toho velitelé jednotek jednoho praporu mohou poplach vyhlásit ihned, jakmile velitel roty podává hlášení v síti velitele praporu. Obdobně je tomu při hlášení vzdušné situace velitelem praporu veliteli pluku v síti velitele pluku. Tímto způsobem lze zabezpečit, aby signál o vzdušném cíli, při krátkých formách hlášení, pronikl do 30–40 vteřin ke všem jednotkám. Časová ztráta znamená, že cíl uletí 5,3 až 6 km nebo 6 až 8 km; zbývá tedy pro činnost jednotek nebo zahájení palby vzdálenost asi 5–8 km nebo 4–6 km.

To ovšem vyžaduje, aby hlášení o vzdušné situaci měla za každé situace přednost před všemi zprávami a velitelé útvarů a jednotek si plně uvědomili, že rychlým předáváním signálu o vzdušném nepříteři mohou dosáhnout zničení cíle nebo snížení účinku činnosti vzdušného cíle.

Kromě toho zůstává v platnosti zásada, že hlásky motostřeleckých a tankových pluků provádějí odposlech sítě výstrahy armády, popřípadě otevřené sítě divize. Vyhlášení vzdušného poplachu pak závisí na správném vyhodnocení vzdušné situace a rozhodnutí náčelníka PVO pluku (divize) pro

kteřou jednotku vzdušný poplach vyhlásit. Vyhlášovat poplach pro celou divizi současně není účelné a je správné provést při hromadných náletech nepřátelského letectva.

V dalším rozeberu otázku organizace průzkumu vzdušného prostoru a hlavně uvědomování v prostoru rozmístění. Názor autora na vysílání hlásek do vzdálenosti asi 10 km od prostoru rozmístění, čímž se zabezpečí průzkum vzdušného prostoru, je správný. Otázkou je, jak zabezpečit, aby zprávy o vzdušné situaci pronikly k jednotkám. Zkušenosti získané při prověrkách bojové pohotovosti ukázaly, že pokud svazek nebo útvar nepoužije rádiových pojítek, není zjištěn jeho prostor rozmístění. I letecký průzkum zpravidla (podle stupně zamaskování) zjistí jen několik málo jednotek, celkově však nemůže vyhodnotit o jakou sílu vojsk může jít. Je tedy bezpodmínečně nutné v prostoru rozmístění zakázat používání rádiových pojítek na všech stupních. Je možné povolit provoz vysílače otevřené sítě divize. Toto však musí být jediný vysílač pracující v prostoru rozmístění a musí vysílat z jednoho stanoviště. Kromě toho je si třeba uvědomit, že vysílání hlásky PVO na vzdálenost 10 km od prostoru rozmístění znamená, že vzdálenost mezi vysílačem hlásky a přijímačem divizní hlásky bude nejméně 25 až 30 km. To znamená, že není možné použít rádiových stanic RM-31, jak uvádí autor. Bylo by jich možné použít jen při vysílání zpráv grafii, což sice zvyšuje dosah stanice, ale současně i zvyšuje možnost zaměření jednotlivých stanic nepřitelem, takže po postupném zaměření všech stanic by se prozradil prostor rozmístění. Lze předpokládat, že nepřítel po hlášení vzdušné situace z některého prostoru, zaměří svoji průzkumnou činnost zvláště na tento prostor. Jednak proto, aby zjistil stanici, která udaje o vzdušných cílech vysílá, jednak proto, aby zjistil, komu byla informace určena.

Navrhovaného způsobu lze využít buď při položení linkového spojení hlásek s divizní hláskou nebo ve výjimečném případě použitím takových rádiových stanic, které při velmi krátkém provozu fonii zabezpečí dokonale spojení. Zkušenost ukazuje, že nejvýhodnějšími jsou rádiové stanice R-105 se zesilovačem. Výkon stanice nám dovoluje krátké signály (zprávy) a protivník nestačí za dobu vysílání rádiovou stanicí zaměřit. Tento způsob vyžaduje, aby odposlech hlá-

sek byl prováděn přímo prapory a tyto si vyhlášovaly vzdušný poplach samy, na základě vlastního vyhodnocení.

Divizní hláška pak provádí odposlech sítě výstrahy armády a údajů nejbližšího pracujícího řídicího radiolokátoru PLD nebo radiotechnické hlásky PVOS. Podle vyhodnocení vzdušné situace vyhláší poplach jednotkám krátkými signály. Vyhodnocování vzdušné situace u divizní hlásky je nutné provádět zejména pro cíle ve výškách od 1500 m, tedy u cílů, které lze zjistit radio-technickými prostředky.

V otázkách zabezpečení průzkumu vzdušného prostoru za přesunu souhlasím s autorem. Je výhodné za přesunu na vlastním území umisťovat hlásku do předstunutého odřadu a využívat jejich zpráv. Jinak je nutné, aby orgány PVO divize při přípravě přesunu vešly ve styk s veliteli útvarů nebo divizi rozmístěných v pásmu přesunu divize a s těmito si upřesnili rádiové údaje, na kterých jsou vysílány zprávy o vzdušné situaci. Přesně stanovený grafikon přesunu dovoluje určit, ve kterém prostoru lze odposlouchávat zprávy jednotlivých hlásek. Takto zabezpečené uvědomování dává jistotu, že vojska za přesunu budou varována ve větších vzdálenostech a přesněji, protože hlásky vojsk na místě mají možnost přesněji určit vzdušný cíl.

Při hromadných náletech, hlavně v lese, jednotky nejvyšší rychlostí opustí les a rozptýlí se v terénu. Názor autorův, že opustí cestu a po dobu náletu se kryjí je nesprávný, protože při hromadných náletech je nebezpečí zapálení lesa a zvýšení ztrát ohněm. Kromě toho opuštění cesty v lese je zpravidla obtížné a znovu seřazení do pochodového proudu by zdrželo jednotku více než rozptýlení v terénu.

Další otázky, o kterých autor v článku hovoří, nebudu rozebírat, protože diskusní příspěvek by byl příliš dlouhý. Chci ještě uvést možné formy hlášení pozorovatelů vzdušného prostoru a formy vyhlásování vzdušného poplachu divizní hláskou.

Protože hlášení o vzdušném cíli je hlášení o nepříteli, které v okamžiku vyslání už plně neodpovídá situaci a které nemůže již ovlivnit činnost nepřitele, je nutné předávat hlášení v otevřené řeči. Tím se již nic neprozradí, jen to, že cíl byl zjištěn.

Forma hlášení, kterou uvádí autor v článku, je možná, lze ji však využít jen

pro útvar, který hlásku staví. Ukázalo se výhodnější neuvádět číslo hlásky, protože velitel, který jí určil stanoviště, zná její očíslování a přímo hlásit: „525 TOK 2“ nebo „255 PŘÍBRAM 3“, při čemž 525 nebo 255 je signál pro „MALÁ SKUPINA“, „VELKÁ SKUPINA“, TOK (PŘÍBRAM) určení místa vzdušného cíle a „2 (3)“ výška v hektometrech. Signál pro druh cíle je udán z toho důvodu, že je kratší než text. Počet letounů nebo směr letu neuvádím z těchto důvodů:

- hlásky musí být vycvičeny tak, aby cíle, které jsou na odletu nebo letí podél fronty nehlásily. Hlášení podávají jen o cílech letících směrem k našim jednotkám;
- počet letounů není důležitý, protože pro vojska je každý vzdušný cíl stejně nebezpečný, zvláště letí-li v přizemních a malých výškách.

Rota, prapor, pluk pak podávají hlášení vždy o stupni výše (jakýmkoliv technickým pojítkem) a uvádějí v hlášení i číslo hlásky, která vzdušný cíl zjistila. Je to proto, aby nadřízený si mohl vyhodnotit, podle ostatních hlášení, možné úsilí nepřátelského letectva a vydat příslušné rozkazy. Od stupně pluk je výhodné hlášení podávat v síti náčelníka PVO útvaru a hlásit situaci přímo divizní hláse nebo veliteli PVO divize.

Závěrem diskusního příspěvku lze říci, že nemohl vyčerpat všechny otázky, které v souvislosti s organizací průzkumu vzdušného prostoru a uvědomování o vzdušném nepříteli vyvstávají. Tato otázka je složitější o to, že změna místa a určení svazku (útvary) v současném boji, změna terénních podmínek a zejména změna rychlosti vzdušných cílů mění i organizaci průzkumu vzdušného prostoru.

Na základě zásad uvedených autorem v článku, poznatků uveřejněných ve Sborníku velitelství dělostřelectva čís. 1/1960, článku kapitána Jaromíra Černocho v Bojové přípravě čís. 9/1959 a vlastních zkušeností, lze stanovit určité zásady organizace

průzkumu vzdušného prostoru a uvědomování vojsk.

1. *Pozorovatele vzdušného prostoru rozmísťovat především na možných směrech přiletu nepřátelských prostředků vzdušného napadení.*

2. *Pozorovatele rozmísťovat, pokud to situace dovoluje, do vzdálenosti 5 až 10 km od objektu. K varování objektu v hloubce využívat rozmístění pozorovatelů v blízkosti čáry dotyku s nepřítelem.*

3. *U vojsk v prostorech rozptýlení (deního odpočinku) rozmísťovat hlásky jen na nejnebezpečnějších směrech a uvědomování zabezpečit takovými rádiovými stanicemi, které umožňují bezpečné vyslání zprávy do 5 vteřin (v této době nelze stanici zaměřit).*

4. *Pozorovateli (hláskami) hlásit všechny cíle do výšky 2500 až 3000 m, protože i tyto cíle mohou při plnění úkolu výšku letu snížit a mohou vyjít z prostoru zjišťování radiotechnickými prostředky. Cíle letící ve větších výškách nehlásit, protože je předpoklad, že 100% těchto cílů bude vedeno radiotechnickými prostředky a kromě toho pozorovatel nemůže bezpečně rozpoznat o jaký cíl (vlastní nebo nepřátelský) jde.*

5. *Rychlým předáváním hlášení všemi prostředky a rychlým a iniciativním rozhodováním velitelů všech stupňů vést účinný boj proti nízkým letícím cílům nebo alespoň včasným vyhlášením leteckého poplachu snížit účinky vzdušného napadení.*

6. *Za přesunu především dokonale provedenou součinností využívat pozorování a hlášení hlásek jednotek, které jsou na místě, v druhé řadě včasným vysláním hlásek a pozorovatelů na vzdálenost 8–10 km před hlavní síly zabezpečit varování hlavních sil před vzdušným nepřítelem.*

7. *Největší pozornost za všech bojových situací věnovat proniknutí signálu o vzdušném nebezpečí a rychlou činnost vojsk znemožnit letci splnit úkol.*

Toto jsou podle mého názoru a zkušenosti hlavní zásady. Dají se rozpracovat do větších podrobností. Rozpracování každé z nich by však stačilo na samostatný diskusní příspěvek.

Na závěr je možno říci, že rozhodující pozornost při organizování pozorování a uvědomování bude nutno věnovat vždy u útvarů a svazků druhých sledů a útvarů a svazků v prostorech rozmístění. To vyplývá ze současných závěrů západních leteckých odborníků i z vývoje vojenských vzdušných sil západních států. Letectvo tedy nebude provádět úder na vojska prvního sledu, bude zejména působit na druhé sledy, VS, týly a zálohy. To pro nás znamená umět využít hlášení pozorovatelů a hlásek vojsk prvního sledu k včasnému varování vojsk druhého sledu.

K některým ženijním opatřením zabezpečujícím vysoké tempo a nepřetržitost útočné operace

Plukovník ČSc Václav Fládr

V současné době je třeba se zamyslet nad úkoly ženijního zabezpečení při vysokých tempech současné útočné operace. Je nutno zdůraznit, že ženijní opatření doznala a doznají určitých změn co do jejich plnění. Význam ženijního zabezpečení stále stoupá a nelze jej dnes ani v nejmenším opomíjet při vedení aktivní činnosti vojsk. Ve svém příspěvku si stručně všimnu jen podstatných změn u některých úkolů ženijního zabezpečení v soudobém útočném boji a operaci.

Především bude nutno se zabývat úkoly ženijního průzkumu.

Ženijní průzkum v útočném boji a operaci je třeba zaměřit především na průzkum v týlu nepřítele, s úkolem: ● zjistit charakter obranných opatření nepřítele v důležitých ohniskách odporu; ● prozkoumat sjízdnost cest a terénu na směrech útoku a možnosti překonávání zátarasů a překážek s důrazem na vodní toky; ● zjistit možnosti jak zabránit nepříteli v zřizování zátarasů a jak ničit jeho zbraně, hlavně atomové. Tento úkol v hloubce nepřátelského území byl do nedávna záležitostí jen armády a frontu. V současné době bude nutno ženijní průzkum v týlu nepřítele provádět již divize, a to na hloubku zhruba 50 až 100 km. Armáda bude tento průzkum prodlužovat na hloubku 200 až 350 km podle svého úkolu. Ženijní průzkum v týlu nepřítele může být prováděn v samostatných ženijních průzkumných skupinách nebo vyslán jako součást průzkumných skupin (odřadů) spolu s tankovými a motostřeleckými jednotkami při pronikání do týlu nepřítele.

Velký důraz je třeba položit na ženijní průzkum v rámci taktických a operačních vzdušných výsadků. Přitom je nutno zabezpečit průzkum výkonnými rádiovými stanicemi pro včasné předávání zpráv. Do ženijního průzkumu v týlu nepřítele bude nutno zařazovat též ženijní důstojníky, kteří musí být schopni zhodnotit zprávy a stanovit pořadí jejich důležitosti před předáním na štáb divize i armády. Při vysokých tempech útočné operace a krátkosti času na získání a předání zpráv nelze tento

úkol ponechat jen na poddůstojníkovi-veliteli průzkumné skupiny.

V rámci taktického nebo operačního vzdušného výsadku mohou ženijní průzkumné jednotky plnit i úkol ničení v týlu nepřítele. Půjde o ničení objektů na cestách a jeho zbraní hlavně na přesunech různými nástrahami apod. Nelze dnes například čekat s odražením protiúderu nebo protizteče až na čáře postupujících vojsk prvního sledu. Postup nepřítele je třeba zpomalovat již v jeho týlu ničením objektů a silniční sítě ve výhodných prostorech. Proto první sled ženijních jednotek při odražení protiúderu je třeba vidět v týlu nepřítele a mohou jím být ženijní průzkumné jednotky. Druhý sled ženijních jednotek pak na čáře dotyku, připravený plukovními zatarasovacími silami a prostředky. Třetí sled v hloubce 4 až 6 km za vojsky v dotyku, plněný divizními pohyblivými odřady zatarasovacími. Další sledy armády, popřípadě i frontu na důležitých směrech pak v další hloubce 10 km i více.

Pro ničení v týlu nepřítele musí být ženijní průzkumné jednotky zabezpečeny prostředky, které jim umožní splnit i tyto aktivní úkoly soudobého útočného boje a operace.

Ničení v týlu nepřítele je zatím plánováno pro průzkumné ženijní jednotky, vzhledem k jejich výcviku. Je však třeba zamyslet se nad tím, zda by nebylo výhodné připravovat pro tento úkol i ostatní ženijní jednotky. Mám na mysli např. jednu ženijní četvu divizního ženijního praporu, která by byla používána jako ženijní pod-

pora taktického vzdušného výsadku, vyčleňeného z jednotek a útvarů divize.

Další důležitý a dnes prvořadý úkol ženijního zabezpečení je zabezpečení rychlého a nepřetržitého tempa útoku.

U tohoto úkolu je třeba věnovat zvláštní pozornost úpravě cest u praporů prvních sledů. Doposud těžiště úpravy cest spočívalo na pluku a divizi, kde odřady zabezpečení pohybu byly hlavními prostředky pro splnění tohoto úkolu. Armáda svými komunikačními skupinami upravovala 2 až 3 cesty pro zabezpečení přesunů každé divize druhého sledu armády.

Je třeba si uvědomit, že postup vojsk bude umožněn jen tehdy, když bude zabezpečen především u praporů prvního sledu. Bude proto nutno tvořit u každého praporu prvního sledu pro úpravu praporečnických cest komunikační skupinu v síle 2 družstev až 1 ženijní čety. Doposud vzhledem k nedostatku ženijních sil a prostředků, nebyly zřizovány komunikační skupiny u všech praporů prvního sledu. Zvláště ne na těch cestách, po kterých postupoval odřad k zabezpečení pohybu pluku. Neboť tyto skupiny byly v síle jen ženijního družstva.

Praporečnické cesty upravené komunikačními skupinami budou využívat pluky i divize prvního sledu. Takže pluk může mít pak k dispozici 2 až 3 cesty, divize 4 až 6 cest i více, podle počtu pluků začleněných do prvního sledu divize.

Naskytá se otázka, kdo bude tyto cesty upravovat v hloubce za komunikačními skupinami praporů prvního sledu. Je jasné, že to nemohou být odřady k zabezpečení pohybu pluků a divize. Tyto by na všechny cesty nestačily a není to ani jejich úkolem. Odřady k zabezpečení pohybu mohou upravovat každý jen jednu cestu, a to hlavně pro manévr vševojskové zálohy a popřípadě raketových zbraní, budou-li divizi přiděleny. K zabezpečení pohybu druhých sledů, dělostřelectva, týlu apod., jež se budou přesunovat po všech připravených cestách (tím docílovat větší rychlosti, rozptýlenosti i ochrany proti účinkům zbraní hromadného ničení), bude nutno, aby odstraňování zátarasů a překážek bylo prováděno silami a prostředky těchto jednotek a útvarů. Znamená to, že dnes všechny druhy vojsk a týlu musí cvičit vojska v rychlém překonávání zátarasů a vytyčování objíždek. K tomu je třeba mít i prostředky. Základní ženijní nářadí, které mají všechny jednotky ve výstroji stačí jen

na nejjednodušší úpravy. Bude proto nutno uvedené jednotky vybavit trhavinami a univerzálními ženijními stroji, které by tvořily základ komunikační skupiny u každého praporu, oddílu apod. Podle druhu útvaru a potřeby by bylo toto jádro komunikační skupiny doplňováno organickými jednotkami (motostřeleckými, tankovými, dělostřeleckými apod.). V případě nutnosti i ženijními jednotkami, hlavně když by prapor přešel do prvního útočného sledu.

Mám za to, že tento způsob úpravy cest urychlí pohyb všech vojsk a týlu a zabezpečí požadované vysoké tempo. Je přirozené, že se mohou vyskytnout i překážky, které vojska nebudou moci svými prostředky překonat. Na příklad zničený most, kde nelze vytyčit objíždku apod. Tento úkol by i nadále plnilo ženijní vojsko manévrem svých sil a prostředků. To bude vyžadovat vytvoření silné ženijní zálohy a prostředků na všech stupních, z nichž část by byla určena pro úpravu cest.

Armáda bude moci využít pro přesun každé divize druhého sledu 4 i více cest. Na úpravě těchto cest by se podílely komunikační skupiny armády i komunikační skupiny přesunovaných divizí. Pro komunikační skupiny musí armáda vyčlenit minimálně jeden ženijní prapor a vypomáhat hlavně v přípravném období i pontonovými a mostními jednotkami

V současné době není reálné uvažovat o rozšiřování průchodů zřízených v zátarasech na cestách. Dosud bylo plánováno, že průchody budou rozšiřovat postupně divizní až armádní ženijní jednotky na šířku 20 m i více. Tempo soudobé operace však toto postupné rozšiřování průchodů neumožní, nemá-li dojít ke zbytečným ztrátám materiálu a odtržení jednotek provádějících rozšiřování průchodů od vlastních vojsk. Musí postačit průchod v šířce vozovky a vyznačený tak, aby se zamezilo sjetí s cesty v tomto úseku.

Zásadou při úpravě cest musí být, že jakákoli úprava, ať již jde o zřízení průchodů v zátarasech, přemostění překážky, zpevnění vozovky apod. nesmí být na úkor stanovenému tempu postupu. Z toho plyne, že bude třeba vždy zvážit, zda je rychlejší vytyčení objíždky i za cenu prodloužení délky osy postupu nebo vlastní úprava cesty.

Velkou pozornost je třeba věnovat objektům na cestách v týlu nepříteli. Pře-

dem známé objekty, které může nepřítel připravovat k ničení a jejichž zničení by mělo za následek zdržení vlastních vojsk, je nutno získat neporušené. Aktivní činnost vlastních vojsk záleží rovněž v zabránění nepříteli, aby nemohl aktivovat připravená ničení. Ženíjní jednotky přidělené taktickým nebo operačním vzdušným výsadbám musí splnit tento úkol. Rovněž i vojska pronikající rychle vpřed do týlu nepřítele musí být vždy zesílena ženíjnými jednotkami a prostředky k zabránění ničení nepřítelem.

Závěrem k otázce ženíjního zabezpečení rychlého tempa postupu je nutno říci, že je třeba v úpravě cest položit důraz na praporní cesty, na zřizování komunikačních skupin i u ostatních druhů vojsk a týlu a na získání neporušených objektů v týlu, které nepřítel připravoval k zničení.

V současné době se jeví nutné přehodnotit i způsob organizace ženíjního zabezpečení. Doposud se organizovalo ženíjní zabezpečení tak, že se v podstatě nejdříve sestavil plán nebo mapa ženíjního zabezpečení a na jeho podkladě pak byly vydávány rozkazy. V nejlépeším případě tyto rozkazy byly vydávány již v průběhu zpracování plánu ženíjního zabezpečení. To byl určitý krok vpřed, který však dnes již nestačí. V současné době je nutno především vydat ženíjným jednotkám, útvarům a svazkům jasné, zpravidla jen ústní rozkazy tak, aby včas pronikl k provádějícím jednotkám. Bojová nařízení pro ženíjní zabezpečení vydávaná tankovým a motostřeleckým útvarům a svazkům musí být rovněž vydána ještě před dokončením plánu ženíjního zabezpečení, a to s rozhodnutím vševojskového velitele. Vydávají se buď osobně ženíjným náčelníkům, kteří jsou přítomni se svými vševojskovými veliteli při vydávání rozhodnutí a tito pak s bojovým nařízením seznámí vševojskového velitele a štáb, nebo směrovými

důstojníky v případě, že se rozhodnutí předává tímto způsobem.

Je přirozené, že ženíjní náčelník musí mít jasno o organizaci ženíjního zabezpečení před vydáním rozkazů a nařízení. Zpravidla si ženíjní náčelník svůj záměr nahodí na pracovní mapu, hrubé propočty provede do sešitu a z těchto podkladů vychází při vydávání rozkazů a nařízení. Na stupni armády, kde je početnější štáb ženíjního náčelníka, může být plán ženíjního zabezpečení zpracováván současně s vydávanými rozkazy. U divize tento způsob však proveditelný není. Své podklady pro plán ženíjního zabezpečení si nechá ženíjní náčelník schválit vševojskovým velitelem zpravidla při dokladu, je-li k němu volán, nebo samostatně.

Čistopisy plánu ženíjního zabezpečení a ostatních ženíjních dokumentů se zpracovávají až po vydání potřebných rozkazů a nařízení k zahájení práce, jako písemné potvrzení ústně vydávaných nařízení a rozkazů. Vychází se z nich při dalším plánování a organizaci ženíjního zabezpečení, zejména v průběhu boje a operace.

Tato forma organizace a plánování ženíjního zabezpečení zajišťuje souběžné plánování a plnění úkolů ženíjního zabezpečení na všech stupních a současně umožňuje okamžitý přístup k plnění všech hlavních úkolů.

Důležitou složkou organizace ženíjního zabezpečení a velení je spojení. Hlavním prostředkem spojení ženíjního náčelníka armády, divize a pluku s podřízenými jednotkami, útvary a svazky musí být rádio a osobní styk. Již několikrát bylo mluveno o rádiové síti ženíjního zabezpečení. Její nutnost cítili nejen ženíjní náčelníci, ale i vševojskoví velitelé. Návrh předpisu Žen-1-3 článek 52 tento úkol vyřešil; s rádiovou sítí ženíjního zabezpečení je nutno počítat.

Na závěr k této otázce je nutno podtrhnout, že zpracování plánu ženíjního zabezpečení a ostatních dokumentů ženíjního zabezpečení nesmí být v žádném případě příčinou pozdního vydávání rozkazů.

Ve svém diskusním příspěvku jsem se zmínil jen o několika hlavních změnách v plnění ženíjních úkolů při vedení útočného boje a operace. Bude jich přirozeně více, a to i z hlediska technického. Vycházel jsem přitom z jednání na konferenci MNO-VŽV na začátku dubna t. r., z přednášky „Ženíjní zabezpečení útočné operace vševojskové armády v počátečním období války“ čj. 027089/VŽV a z vlastních studijních poznatků. Bude třeba ještě hodně diskuse k jednotlivým problémům soudobého ženíjního zabezpečení, aby jednotlivé úkoly byly správně vyřešeny.

Zabezpečení rychlého přechodu z obrany na široké frontě do rozhodného útoku službou dělostřeleckého vyzbrojování

Technik plukovník Augustin Horáček

Závěry článků, které řeší v 2. čísle Vojenské mysli z r. 1960 otázku zabezpečení rychlého přechodu z obrany na široké frontě do rozhodného útoku se jednoznačně shodovaly v tom, že tento přechod se vyznačuje značnou složitostí a že i jeho zabezpečení z materiálního hlediska bude velmi náročné.

Ve svém diskusním příspěvku pokusím se proto ukázat, jaké ukoly z toho vyplývají i pro službu dělostřeleckého vyzbrojování armády a to zejména v otázce materiálního zabezpečení. Jednak tím chci rozšířit některé materiální otázky, které byly jen povšechně řešeny v článku „Materiální, zdravotnické a technické zabezpečení přechodu z obrany na široké frontě do rozhodného útoku“ (autoři podplukovník E. Rosický a podplukovník J. Horáček), případně dát podklady pro další upřesnění činnosti armádního týlu, jehož organizace je již řešena podle nových názorů.

Jedním z hlavních požadavků materiálního zabezpečení vojsk při přechodu z obrany na široké frontě do rozhodného útoku je zajistit u svazků takové zásoby munice, které zabezpečí nejen úspěšné zahájení útočného boje, ale i jeho nepřetržitost až do skončení úkolu. Tento požadavek se také plně shoduje s řešenými úkoly svazků, kde je zdůrazňováno, že svazky po provedeném protiúderu po obnovení předního okraje musí být schopny pokračovat v dalším úkolu v sestavě úderného uskupení a tím umožnit přechod do rozhodného útoku.

Přihlédneme-li při tom k jejich materiálnímu vybavení, zejména municí, vyplývá nám z toho, že při zahájení protiúderu budou muset mít proto nejméně úplné pohyblivé zásoby, které v dalším průběhu s přihlédnutím k jejich dalšímu úkolu nesmí u nich klesnout zvláště u prvotledových svazků více než o jednu třetinu, tj. pod 1 pp a u protiletadlové a tankové munice pod 1,5 až 2 pp.

Dalším požadavkem je vytvořit v polním armádním dělostřeleckém skladu (PADS), který se rozmísťuje v armádní zásobovací základně (AZZ), ke dni pohotovosti a k době zahájení armádního protiúderu zásoby munice v takové výši, aby odpovídaly dvou až třídenní očekávané potřebě munice u vojsk. Při tom se pokládá za výhodné mít v době zahájení protiúderu a dalšího přechodu do rozhodného útoku v PADS připraveny zá-

soby i pro potřebu nově přidělovaných svazků a posilového dělostřelectva.

Rozvedeme si nyní, jak se nám tyto materiální požadavky projeví v konkrétnější formě, popřípadě jaké zvláštní úkoly nám z toho plynou pro řízení služby dělostřeleckého vyzbrojování (DV) armády.

Jako základ vševojskových podkladů použijí k provedení rozboru plukovníkem B. Křivským a podplukovníkem Z. Hradeckým vyřešených možných případů přechodů armády z obrany do rozhodného útoku a to přechodu:

a) po úspěšně provedeném protiúderu s využitím smělého a rychlého manévru sil a prostředků z hloubky obrany a z pasivních úseků;

b) po úspěšně a s překvapením provedené protipřipravě;

c) za podmínek vytvořených činností nepřítel, který oslabuje, nebo odvádí vojska před frontou armády.

Úkoly služby dělostřeleckého vyzbrojování armády při zabezpečení přechodu do všeobecného útoku

Při řešení úkolů služby DV při zabezpečení přechodu do všeobecného útoku bude třeba vycházet nejčastěji z těchto základních operačních předpokladů, které mohou

mít přímý vliv na činnost služby DV při řešení materiálních otázek v této době.

1. Předpoklad, že operační učenění armády při vlastní obraně bude zpravidla pozostávat ze dvou sledů, při tom druhý sled může být silnější, popřípadě může mít stejné hodnoty jako první sled. Současně bude snahou druhý sled během obranné operace postupně nevyčerpávat, aby si uchoval plnou bojeschopnost k provedení protiúderu.

2. Úkolem svazků provádějících protiúder bude také provádět obklíčení a ničení proniknuvšího nepřítele. Tyto úkoly budou plnit zejména motostřelecké svazky, přičemž tanková divize bude zpravidla nejkratším směrem pronikat na původní přední okraj, aby se zabezpečila čára zasazení pro další svazky úderného uskupení, popřípadě přešla s nimi do všeobecného útoku.

3. V horském a zalesněném terénu si situace často vynutí plánovat armádní protiúder na dvou až třech směrech. Při tom budou jednotlivé svazky plnit nejen všechny úkoly protiúderu, ale i vytvářet podmínky pro přerůstání protiúderu v útok.

4. Armáda bude zpravidla posilována pro vytvoření úderného uskupení dvěma až třemi svazky a dělostřelectvem.

5. Zásada dodržení nepřetržitosti boje a plynulého přechodu protiúderu ve všeobecný útok bez přestávky v boji si často vyžaduje, že svazky určené k rozvíjení protiúderu ve všeobecný útok, budou zasazovány i během noci.

6. Přesun svazků úderného uskupení bude zpravidla zahajován současně s dobou vyrazení svazků k protiúderu (nejpozději 2 až 3 hodiny po této době).

7. Z hlediska činnosti dělostřelectva lze předvídat značnou spotřebu munice a častý manévr dělostřelectva, zejména při zabezpečení přechodu do útoku.

Z uvedených základních operačních předpokladů vyplývají pro službu DV armády tyto materiální závěry (úkoly) pro zabezpečení obrany a přechodu do rozhodného útoku.

U svazků prvního sledu operačního učenění armády mít ke dni pohotovosti a v jednotlivých dnech obranné operace dostatek munice pro úspěšné vedení obranného boje v celém jeho požadovaném rozsahu. Při plánovaném použití těchto svazků v útočném uskupení armády (po provedení již protiúderu) organizovat jejich urychlené doplnění municí, aby byly schopny tento úkol splnit.

Vybavit svazky provádějící protiúder municí tak, aby byly schopny po provedení

běžných úkolů protiúderu zajistit čáru obsazení úderného uskupení. Současně zabezpečit jejich plynulý a urychlený doplnění municí, jestliže se zúčastní rozhodného útoku. U svazků provádějících protiúder v horském a zalesněném terénu bude třeba zpravidla připravit doplnění municí při jejich plánované účasti na všeobecném útoku přímou na jednotlivých směrech protideru.

Vytvořit u svazků, určených k rozvíjení protiúderu ve všeobecný útok dostatečné zásoby osvětlovací munice i prostředků pro zabezpečení boje v noci. Zabezpečení svazků úderného uskupení municí bude třeba s ohledem na to, že jejich přesun bude zpravidla zahajován současně (nejpozději 2 až 3 hodiny po) s vyrazením protiútoků a dokončit ve stejnou dobu, jako u svazků, které provádí protiúder.

Zásoby munice v polním armádním dělostřeleckém skladu vytvořit ke dni pohotovosti v takové výši, aby jimi mohly být plněny všechny plánované úkoly na druhý a třetí den obranné operace. Současně připravit opatření pro příjem dalších zásob munice od frontu, při předpokládaném posílení armády 2 až 3 svazky a dělostřelectvem, před přechodem do rozhodného útoku (možnost posílení armády oddělením frontového dělostřeleckého skladu).

Z hlediska organizování uvedených úkolů materiálního zabezpečení bude nutné, aby NDV armády získal od velitele dělostřelectva armády včas všechny podklady, které umožní všechna opatření připravit včas a v celém plánovaném rozsahu.

Pro splnění prvního úkolu lze z hlediska plánování a organizování přísunu munice orgány DV armády předvídat tyto možné celkové přísuny munice v palebných průměrech (pp) a tunách. (Viz tab. str. 123.)

Počítáme-li s dvěma svazky, které mohou přicházet v úvahu pro účast na rozhodném útoku, bude se tedy jednat o usku-tečnění urychleného přísunu munice k těmto svazkům v možné celkové výši 1040 tun, které musí NDV armády v té době zajistit.

Základní materiální vybavení svazků, které budou provádět protiúder bude zpravidla odpovídat splnění tohoto úkolu. Lze tudíž počítat s tím, že protiúder budou provádět svazky, které nebyly předtím v žádné bojové akci (svazky druhého sledu armády), takže jejich zásoby munice budou při zahájení protiúderu na plných pohyblivých zásobách, případně mohou být zvýšeny o zásoby, které jsou dopravovány na tažných, resp. dopravních vozidlech v důsledku jejich plného využití (u dělostřelecké munice až do 0,3 pp).

	pěch	82 M	120 M	82 Bzk	122 M	30 Pldvk	57 PLK	130 RM	tank
Možné zabezpečení svazků 1. sledu ke dni pohotovosti k obraně	2,0	2,0	2,2	2,0	2,5	4,0	4,0	2,25	3,5
Plánovaná spotřeba během D1	1,2	1,3	1,4	1,2	1,5	2,0	2,0	1,25	1,2
Požadované zabezpečení na D2 obranného boje	1,3	1,2	1,3	1,3	1,5	2,5	2,5	1,5	2,7
Přísun z D1 na D2	pp	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	tun.	485							
Spotřeba během D2	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	1,0	1,0	0,8	0,6
Požadované zabezpečení na D3 (možný přechod do útoku)	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	2,5	2,5	1,2	2,5
Nutný přísun na D3	pp	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	1,0	0,5	0,4
	tun	520 tun (pro jeden svazek)							

Složitější situace bude však pro NDV armády již při zabezpečení jejich další činnosti, tj. při přechodu do útoku. Zde vzhledem k tomu, že tyto svazky budou zpravidla základem úderného uskupení při přerůstání protiúderu v protiútok a dále, že přechod těchto svazků do útoku musí být proveden bez zastávky, bude muset NDV armády vždy zajistit, aby materiální a i dělostřelecko-technické zabezpečení bylo přizpůsobeno této okolností.

Obdobná situace bude i u dělostřelectva a to zejména u armádního a posilového. S přihlédnutím k jeho použití v průběhu obranné operace (protipříprava, zastavování útočného uskupení nepřítele apod.), dále k jeho použití pro posílení svazků protiúderného uskupení a k provedení dělostřelecké přípravy (přepadu) před zahájením protiúderu, budou vždy požadavky na jeho doplňování rovněž velmi náročné. Jejich splnění se často ztíží ještě tím, že se doplňování bude muset provádět v průběhu boje a při značném pohybu dělostřelectva. V podstatě bude i přes to však třeba, aby zásoby munice byly u dělostřelectva doplňovány pokud možno vždy na úplné pohyblivé zásoby. Tím se zajistí, že nám bude plnit všechny úkoly, které je třeba z hlediska dělostřelectva splnit.

Abychom získali bližší představu o obtížnosti zde uvedených úkolů, vyhodnotíme si opět, jak tyto požadavky svazků a dělo-

střelectva se nám projeví v konkrétnějších formách doplnění a to v pp a tunách:

Při vyhodnocení budu vycházet z těchto předpokladů (viz tab. str. 124).

Z uvedeného rozboru vyplývá, že zabezpečení přerůstání protiúderu v rozhodný útok bude vyžadovat u svazků protiúderného uskupení zhruba přísun od armády ve výši 2150 tun. Z toho bude třeba přisunout k svazkům, které budou pokračovat v útoku až 1150 tun a k dělostřelectvu, které bude plnit úkoly v obraně a dále bude zabezpečovat přechod do rozhodného útoku až 1000 tun.

Shrneme-li všechny přísuny munice, které v době přechodu armády do útoku bude muset služba DV armády najednou zajistit a to při:

— zabezpečení přechodu svazků, vedoucích obranný boj, do útoku (1050 t),

— při zabezpečení přechodu svazků protiúderného uskupení do rozhodného útoku (2150 tun), zjišťujeme, že tyto přísuny mohou být v celkové maximální výši až 3200 tun.

Dopravit takové množství munice do vojsk v celkem ztížených podmínkách a v poměrně značně krátké lhůtě (zpravidla během jednoho dne) bude klást na NDV i NT armády značné organizační požadavky. Bude proto nutné, jak již bylo na začátku zdůrazněno, aby si oba orgánové řady opatření připravili k této době předem (před-

		Armádní a posilové dělostřelectvo										Svazky 2. sledu				
		H 221	WM 031	MLD 85	MLD 75	MLD 001	MLD 85	HK 251	K 221	H 152	tank	WM 031	MLD 57	PLD 30	H 221	Bzk 28
Zabezpečení při zasazení do protitúderu (asi D2)		1,5	1,5	3,0	3,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	3,0	1,75	3,0	3,0	1,8	1,5
Možná spotřeba munice během protitúderu		0,8	0,75	1,0	1,0	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,75	1,0	1,0	1,0	0,7
Požadované zabezpečení při přechodu do útoku		1,2	1,25	2,5	2,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	2,5	1,5	2,5	2,5	1,3	1,2
Nutný přísun k svazkům a dělostřelectvu	pp	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
	tun	1000 tun					1150 tun (pro 3 svazky)									

sunutí zásob, příprava zásob apod.) a pak je využít podle skutečné situace a potřeb u vojsk. Jistě se zde vyskytne řada variant, jak nejužitečnější bude možno v dané situaci tyto úkoly splnit. Jejich rozpracování však nešetím, nyníž ponechávám k dalšímu řešení orgánům DV a týlu, kteří stejně tuto problematiku budou muset z hlediska přísunu munice, s ohledem na aktuálnost těchto problematiky, ještě hlouběji rozvést.

Povšimneme si ještě, jak dalece se jeví realnost nové koncepce pro vytváření zásob v AZZ.

Budeme-li vycházet z nových předpokladů v této otázce, lze předvídat, že bude účelné, mít k zahájení obranné operace v AZZ (PADS) soustředěnou munici o objemu předpokládané potřeby munice na 2 až 3 dny obranné operace. Můžeme tedy s přihlédnutím na možnou spotřebu během D2 a D3 (na D1 je ke dni pohotovosti u vojsk předpokládat, že tyto mohou být v celkové minimální výši 0,6 až 0,8 pp armádního palného průměru, což představuje zhruba objem munice o váze 4500 až 6000 tun (váha 1 pp armády bez posílení novými svazky a dělostřelectvem je asi 7500 tun). Připočítáme-li k tomu ještě i váhu nejnutnějších zásob zálohy výzbroje, konšervativních a čistících prostředků a dalšího materiálu DV, která může být ve výši až 150 tun, můžeme tedy počítat s celkovými možnými zásobami materiálu DV ke dni pohotovosti ve výši 4600 až 6200 tun. Dojde-li však k posílení armády při přechodu do rozhodného útoku (během D2 a D3) dvěma až třemi svazky a doplňky dělostřelectva, zvýší se ještě tyto zásoby z D2 na D3 až na 6500 až 8000 tun (1 pp armády se zvýší až na 9700 tun).

Pokud jde o využití zásob munice v AZZ (PADS) lze plně souhlasit s tím, že jimi bude třeba zabezpečit plynulé doplňování u podřízených vojsk v průběhu jejich bojové činnosti. Jednak se tím zajišťuje nepřetržitě vedení obranného boje, ale hlavně se jimi umožní zabezpečit rychlý přechod do rozhodného útoku. Mám však za to, že bude-li posílení armády pro armádní protitúder, nebo pro přechod do útoku většího rozsahu, že bude vhodné, aby front s přihlédnutím ke značnému zvýšení zásob munice v AZZ (PADS) již během D2 posílili

Poznámka:

U svazků počítáno s doplněním u tří svazků, u dělostřelectva s doplněním armádního dělostřelectva včetně pláď a u posilového s doplněním dvou had, pláď a pláď.

armádu jedním oddělením dělostřeleckého skladu, nebo zabezpečil denní doplňování armády municí a to ve výši možné potřeby na příští den.

Zabezpečení plynulosti přísunu munice, zejména při zajištění protiúderu a jeho přechodu do rozhodného útoku, bude vyžadovat, aby v době, kdy se plánuje doplňování svazků a dělostřelectva, byla vždy část armádních zásob předsunována blíže k vojskům, aby se nutný přísun doplňků k nim co nejvíce urychlil. Jako výhodné se v dané době jeví řízení armádních výdejních míst s charakterem dočasných skladů, tak jak to řeší ve svém příspěvku podplukovník E. Rosický a podplukovník J. Hořícký, ačkoli mám za to, že v částých případech bude třeba počítat i s přímými přísuny z AZZ až do prostorů divisních skladů a u munice až do prostorů palebných postavení dělostřelectva.

Značnou pozornost bude třeba v této době věnovat složení pohyblivé zálohy munice armády. U této bude možné s ohledem na to, že se předpokládá, že armádní zásoby munice v AZZ budou mobilní, zlepšit její celkové složení v tom smyslu, že se vytvoří vyšší zásoby některých ráží munice. Bude to výhodné provést proto, že nelze vyloučit i možné použití pohyblivé zálohy munice pro nejnútnejší doplnění svazků při přechodu do útoku v tom případě, že by armádní zásoby munice nebyly okamžitě k dispozici.

Možné složení pohyblivé zálohy munice armády by pak vypadalo takto:

0,25 pp pro msd (všechny druhy)	245 tun
0,50 pp pro oddíl 122 K	330 tun
0,20 pp pro 100 PTK (pluk)	20 tun
0,50 pp pro 85 PLK (pluk)	108 tun
0,50 pp pro oddíl 152 H	110 tun

Celková váha munice 805 tun

Pokud jde o její umístění, ztotožňuji se se názory podplukovníka E. Rosického a J. Hoříckého, že ji bude třeba přiblížit co nejblíže k vojskům.

V celku vidíme, že i když je v podstatě ražena zásada zásobovat svazky v obraně na široké frontě jen z jednoho místa, to je z AZZ (PADS), že přece jen a to zejména při zabezpečování přechodu do rozhodného útoku, bude muset dojít k dočasnému rozptýlení zásob munice z AZZ (PADS) do výdejních míst a z částí i do pohyblivé zálohy munice. Tím se zajistí nejlépe co nejrychlejší předání munice a to zejména těm svazkům a tomu dělostřelectvu, které bu-

dou pokračovat bez přerušení v bojové činnosti. Bude to sice na jedné straně značné ztížení činnosti orgánů armádního dělostřeleckého skladu, ale na druhé straně se tím značně urychlí vydávání munice k vojskům a to je v našem případě rozhodující. Konečně je třeba si také připomenout, že s ohledem na značný počet ráží a druhů munice bude tato předpokládaná činnost vyžadovat ještě i řadu speciálních opatření přímo v PADS a to nelze také přehlédnout.

V závěru si ještě rozvedeme, jaké zásoby s přihlédnutím k možným normám spotřeby v jednotlivých dnech obranné operace, včetně přechodu do útoku, bude třeba v AZZ (PADS) udržovat, aby bylo zabezpečeno plynulé doplňování municí po celou dobu bojové činnosti vojsk.

Rozbor provedu s využitím těchto předpokládaných údajů (viz tab. na str. 126).

Z tohoto závěru lze bezpečně vyvodit, že stav zásob munice v AZZ (PADS) by byl v našem případě, tj. při řešení přechodu z obranné operace do útoku s přihlédnutím k uvedeným zásadám, že v AZZ mají být zásoby na 2 až 3 dny operace, značně vysoký. Proto nepočítá-li se v obranné operaci se složením částí zásob munice v AZZ na zem, což by odporovalo požadavku pohyblivosti těchto zásob, bude muset dojít a to zejména ve dnech D2 a D3 buď k posílení armády dopravními prostředky frontu, aby všechny zásoby mohly být naloženy a tím se zajistil jejich rychlý přísun k vojskům. Výhodnější bude vytvářet AZZ (PADS) v těchto dnech a popř. i v D4, zásoby jen ke krytí potřeby jednoho dne obranné operace, při čemž front by musel zajistit jejich denní doplňování. Mám dojem, že vytváření jednodenních zásob v AZZ (PADS) se zdá být nejen velmi účelné, ale i žádoucí, neboť se tím skutečně dosáhne předpokládaného odlehčení AZZ.

Pokud jde o použití údaje v předcházející tabulce (normy spotřeby apod.), předpokládám, že jsou docela reálné. Vycházel jsem při nich jednak ze stávajících úkolů svazků a dělostřelectva v celém průběhu obranné operace včetně protiúderu a přechodu do rozhodného útoku, hlavně však také z požadavku, že u svazků nesmějí zásoby klesnout víc než o $\frac{1}{3}$ pohyblivých zásob.

V celku vidíme, že výše zásob munice v AZZ (PADS) je především podmíněna činností svazků o veškerého organického a přiděleného dělostřelectva v obranné operaci. Proto je třeba posuzovat i zde uvedené závěry v tom smyslu, že jsou zaměřeny na konkrétní problematiku a to na obrannou

Plánovaná činnost vojsk		pěch	děl	min	pt	rm	pl	tank	Po- známka
Obranné boje svazků prvního sledu armády	Stav zásob munice u svazků ke dni pohot. k obraně	1,8	2,4	2,1	1,7	2,25	3,5	3,2	Celkem 3070 tun
	Plánovaná spotřeba D1	0,6	1,2	1,0	0,6	1,00	2,0	0,8	
	Plánovaný přísun D1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,25	1,0	0,3	
	Zabezpečení svazků D2 ráno	1,4	1,5	1,4	1,4	1,50	2,5	2,7	
Armádní proti- úder obranné bo- je svazků prvního sboru armády	Plánovaná spotřeba D2	0,5	0,8	0,8	0,5	0,75	1,0	0,6	Celkem 3800 tun
	Plánovaný přísun D2	0,3	0,5	0,6	0,3	0,5	1,0	0,4	
	Zabezpečení svazků D3 ráno	1,2	1,2	1,2	1,2	1,25	2,5	2,5	
	Plánovaná spotřeba D3	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,8	0,6	
Přerůstání armádního protiučeru v rozhodný útok	Plánovaný přísun D3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	Celkem 4550 tun
	Zabezpečení svazků D4 ráno	1,1	1,1	1,1	1,1	1,25	2,2	2,4	
	Plánovaná spotřeba D4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,50	0,7	0,4	Celkem 2850 tun
	Plánovaný přísun D4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,25	0,5	0,2	
	Zabezpečení svazků D5 ráno	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	2,0	2,2	Celkem 2670 tun
	Plánovaná spotřeba D5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,3	
	Plánovaný přísun D5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,1	
	Zabezpečení svazků na konci operace	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	

Z rozboru v celku vyplývá, že zhruba by bylo třeba mít v jednotlivých dnech v AZZ (PADS) při dodržení zásady, že v ní mají být zásoby ke krytí potřeby na dva dny operace tyto zásoby munice:

	pěch	děl	min	pt	rm	pl	tank	Po- známka
V D1 pro zabezpečení potře- by na D2 a D3 ¹⁾	0,5	0,8	0,9	0,6	0,75	2,0	0,7	¹⁾ viz přísun v D1 a D2
V D3 pro zabezpečení potře- by na D4 a D5 ²⁾	0,7	0,8	0,8	0,7	0,75	1,0	0,7	²⁾ viz přísun v D3 a D4
V D5 na doplnění zásob bě- hem D5 ³⁾	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,1	³⁾ viz přísun v D5

operaci. V jejím průběhu dochází k přechodu do útoku a proto je postaven před orgány dělostřeleckého vyzbrojování armády požadavek, tento přechod při nepřetržité činnosti vojsk plynule zabezpečit.

Pokud jde o materiální situaci svazků a dělostřelectva, které přechází do útoku, bude tato v době zahájení jejich bojové činnosti zpravidla velmi dobrá. Je třeba vycházet z toho, že svazky a dělostřelectvo budou přecházet do útoku se zásobami, které odpovídaly předpokládanému obrannému boji,

což znamená, že u těchto svazků budou kromě pohyblivé zásoby munice i zvýšené zásoby až do výše 1 pp. Přes to však NDV armády v součinnosti s náčelníkem týlu armády bude muset během útoku sledovat činnost služby DV a týlu s potřebami vojsk tak, aby byla zajištěna jejich nepřetržitá činnost po celou dobu útočného boje. Podklady pro tuto činnost musí NDV armády obdržet od velitele dělostřelectva armády a ty musí především vycházet z průběhu činnosti vojsk.

Závěr

Provedený rozbor ukázal, že zabezpečení přechodu z obrany na široké frontě do rozhodného útoku je z materiálního hlediska velmi náročný a bude proto vyžadovat vždy řádné organizace jak se strany orgánů DV, tak i týlu.

Důležitým požadavkem proto zde bude, aby NDV armády obdržel vždy včas podklady pro tuto činnost, což mu umožní, že veškeré úkoly materiálního a dělostřelecko-technického zabezpečení bude moci provádět včas a v přímém souladu s plánovanou činností jednotlivých svazků a veškerého dělostřelectva, které s přihlédnutím k možné činnosti v horském a zalesněném terénu mohou mít někdy i odlišné počáteční úkoly.

Zabezpečení plynulého doplňování svazků a dělostřelectva municí vyžaduje také, aby v AZZ (PADS) byly vždy k dispozici i přiměřené zásoby munice. Jejich výše je závislá na plánované činnosti vojsk, při čemž důležitým požadavkem je také, aby byly pohyblivé. Provedené rozborů ukázaly, že v našem případě budou tyto zásoby munice zejména při zabezpečení přechodu do útoku značně vysoké, z čehož vyplývá, že denní zásoby munice v AZZ v těchto dnech budou odpovídat spíše jednodenní než dvoudenní potřebě, jak se podle nových názorů předpokládá.

Jsem si vědom, že jsem neřešil všechno. Domnívám se však, že zjištěné předpoklady přes to přispívají k vysvětlení a k dalšímu rozpracování této tematiky jak po stránce týlové, tak i z hlediska dělostřeleckého vyzbrojování.